

K Ü L Ö N F É L É K

Halálozások. Abarai és bartóki dr. *Bartóky* József b. t. t. volt földművelésügyi államtitkár, az O. E. E. rendes tagja, f. é. július hó 4-én hosszas szenvedés után 63 évében elhunyt.

Benne a régi tisztviselő-nemzedék egyik igen érdemes tagja hunyt el. A vármegyei szolgálatból került a földművelésügyi minisztériumba, ahol Darányi Ignác minisztersége alatt kezdte meg a mezőgazdasági szociálpolitika terén alkotó tevékenységét.

Később az erdészeti főosztály ügyei is az ő felülvizsgálata alá tartoztak, amelyek iránt meleg érdeklődést és ügyszeretetet tanusított, melynek révén több évig az O. E. E. választmányi tagja is volt.

Mint nyugdíjas, nagy hivatottsággal és sikerrel művelte a magyar szépirodalmat is.

Rokonszenves, tartalmas egyénisége emlékét kegyelettel őrizzük!

Temetésén az O. E. E.-t Térfi Béla alelnök képviselte.

Lipcssey László nyug. miniszteri tanácsos folyó évi június hó 19-én Budapesten életének 56-ik évében elhunyt.

A megboldogult szolgálatát a szászsebesi m. kir. erdőhivatalnál kezdte 1894-ben. Innen a tótsóvári erdőhivatalhoz került, majd később mint erdészjelölt a diósgyőri kincstári uradalomban teljesített szolgálatot. 1902—1912-ig a herkulesfürdői erdőgondnokság vezetését látta el kiváló szakértelemmel.

Érdemei elismeréseül mint erdőmérnököt berendelték a földművelésügyi minisztérium erdészeti I. B. főosztályába, ahol a kincstári erdőbirtokok gazdasági ügyeinek a háború alatti nehéz viszonyok között való sikeres ellátásával vívta ki felsőbbségének elismerését. Minisztériumi értékes szolgálata alatt csakhamar elérte a főerdőtanácsosi, majd miniszteri tanácsosi rangot, amiközben az Alföld fásítási probléma előtérbenyomulásával, közismert szervező képességére való tekintettel, az erdőtelepítési és kopárfásítási ügyosztály élére került. Tevékenységének további kifejtésében azonban meggátolta őt súlyos betegsége, amely időelőtti, a folyó év elején való nyugalombavonulásra kényszerítette.

A megboldogult közszeretetlen álló tagja volt erdésztársadalmunknak, s váratlanul gyors elmulása mély részvétet váltott ki kartársaink körében.

F. évi június hó 21-én a kerepesi temetőben helyezték nagy részvéttel örök nyugalomra.

A földművelésügyi minisztérium tisztikara koszorút helyezett ravatalára, a végtisztességen pedig egyesületünk is képviseltette magát.

Ihrig Vilmos m. kir. erdőtanácsos, a lenti-i m. kir. erdőhivatal vezetője, az O. E. E. rendes tagja, tevékeny és munkás életének 61. évében f. é. június hó 17-én elhunyt.

Kartalik József, okl. erdőmérnök, az O. E. E. rendes tagja, 27 éves korában f. évi július hó 6-án Maglódon elhunyt.

Hauptvogel Frigyes, az egri főkapitán erdőtisztje, f. évi június hó 4-én Bogácson elhunyt.

Béke hamvaikra!

Erdőgazdasági kérdések a felsőház ülésein. Örvedetes jelenségei az újabb időknek, hogy a magyar erdőbirtokosok, akik a felsőház tagjai, ismételten megragadják az alkalmat arra, hogy erdőgazdasági kérdéseket tárgyaljanak felszólalásaikban. A legutóbbi felsőházi üléseken is elhangzottak ily hálára kötelező felszólalások, amelyeket, mint a magyar erdészeti hí krónikásai, ideiktatunk:

A felsőház június hó 15-iki ülésében gróf *Széchenyi* Aladár beszédéből idézzük a következő sorokat:

T. Felsőház! Végezetül köszönetet kívánok mondani a t. földművelésügyi miniszter úrnak azért a megértő bánásmódot, amelyben közigazdasági életünk mostoha gyermekét, a magyar erdészetet részesíti. A magyar erdészetet mostoha gyermeknek nevezem azért, mert a múltban úgyszólván minden birtokosnak és minden községnek az erdő képezte a fejésnek állandó forrását. Hallatlan az, hogy az 1879. évi első erdőtörvény óta Magyarországon milyen sok nem kötött, tehát szabad forgalomban lévő erdőt pusztítottak el és nem hiszem, hogy sokan lehetnének, akik erdőt ültettek, erdőt létesítettek, hiszen ez bizonyos fokú önzetlenséggel jár. Aki ugyanis erdőt létesít, annak a késő unokákra kell gondolnia. (*Ugy van! Ugy van!*)

Gondolom, az 1894. évi és az 1923. évi törvények előírják, hogy 270 ezer katasztrális holdat részint az Alföldön kell befásítani, részint kopár és vízmosásos területeket be kell erdősíteni. A t. földművelésügyi miniszter úr nagyon bölcsen elhatározta, hogy ő eltekint ezekről a törvényektől és ezt a 270 ezer kat. holdat, természetesen állami támogatással 15 esztendőn belül be fogja erdősíteni. A t. miniszter úr velem együtt nem fogja megérni a most beerdősítendő területek gyümölesét és jótékony következményeit, de meg vagyok róla győződve, hogy az utánunk következő nemzedékek áldani fogják a miniszter úr emlékét.

Még bővebben foglalkozott erdőgazdasági kérdésekkel báró *Waldbott* Kelemen, a felsőház június 20-iki ülésében:

Még csak néhány erdőgazdasági-, szőlő- és borgazdasági kérdéssel kívánok foglalkozni. Tavaly már voltam bátor felhívni az igen t. kormány figyelmét az erdészeti szakoktatás és az erdőgazdasági tudományos intézetek hiányosságára. Nagy sajnálattal tapasztalom, hogyha megnyilatkozott is itt-ott a jóindulat, de lényeges és gyökeres változás nem áll fenn. Nem kívánom megint ismételni tavaly már részletesen előadott panaszaimat, de kérem a földművelésügyi miniszter urat, adjon nekem alkalmat arra, hogy ezeket a kérdéseket teljes nyíltsággal feltárhassam.

Csak egy dologra akarok kitérni és ez az erdészeti főiskola sajtósági pozíciója, amelynek rendezését sürgősen kívánom.

Tudvalóvóleg nem minden iskola tartozik a kultuszminiszter úr fenhatósága alá, a gazdasági intézetek nagyrészen a földművelésügyi miniszter úr fenhatósága alá tartoznak, de egész sajtáságos dolog, hogy éppen az erdészeti főiskola a pénzügyminiszter fenhatósága alá tartozik. Ez a beosztás a gazdasági szakoktatásnak ez a bifurkációja nem lehet üdvös. Normális megoldásnak csak azt tartanám, ha minden mezőgazdasági és gazdasági vonatkozású iskola egyedül csak a földművelésügyi miniszter úr fenhatósága alá kerülne. A legkevésbé tudom azonban helyeselni azt, hogy a pénzügyminisztérium fenhatósága alatt is álljon, mert elég érthető dolog, hogy a pénzügyminiszter urat az erdőgazdasági kérdések nem annyira érdeklik. Így azután nem is kell esodálkozni azon, hogy amidőn a kultuszminiszter az alája rendelt iskolákat a legbőkezűbben látja el, a pénzügyminiszter fenhatósága alá tartozó erdészeti főiskola mostohán kezeltetik. Kifejezésre jut ez például abban is, hogy a külföldi egyetemek látogatását biztosító ösztöndíjakból az erdészeti főiskolát egyáltalában nem részesítik. Kérem tehát az igen t. földművelésügyi miniszter urat, sziveskedjék odahatni, hogy az erdészeti főiskola mielőbb a földművelésügyi miniszter úr kezébe adassék és ilyen módon biztosíttassék az erdészeti főiskola további fejlesztése, amit e nagymultú iskola megérdemel.

A szakkörök állandóan rámutatnak az erdészeti alaptörvény hiányosságára, amelyet itt kifejteni túllépne az itteni tárgyalási kereten, azonban meg kell állapítanom, hogy a magyar erdőgazdaság érdekei megkívánják, hogy az új gazdasági alaptörvény mielőbb lásson napvilágot és ezáltal a magán-, községi- és urbéri-erdők kezelése az utolsó évtizedek tapasztalatai szerint legyen kellő módon rendezve.

Röviden még figyelmébe ajánlom az igen t. kormánynak a Máv. tarifapolitikáját is, amelynek következtében az utóállamokból befutó faanyag ocsóbban jut be a főfogyasztó Budapestre, mint például a periferián lakó magyar birtokosok fája. De különösen nagy fontosságot tulajdonítok annak, hogy a tarifa egységesítését az egész ország területére érvük el, ami az igen drágító hatású tört tarifák megszüntetését jelentené. Igen ajánlom az igen t. kereskedelemügyi miniszter úr önagyméltóságának figyelmébe ezt a kérdést.

Kénytelen vagyok az általunk importált faanyagok kérdésével kissé részletesebben foglalkozni és az ebből levonandó gazdasági következményekre az igen t. Felsőház figyelmét felhívni. Magyarország az 1927. évben összesen 116.369.000 pengő értékű faanyagot hozott be, amely importból az exportált áru értéke már levonásba hozatott. Nem akarom az egyes tételeket részletezni, de ez külkerskedelmi mérlegünk legterheesebb tételeinek egyike, amely a trianoni béke tarthatatlanságát illusztrálja ugyan, de gondoskodásra is kell, hogy készítsen bennünket, nem lehetne-e segíteni ezen. Látjuk, hogy faimportunk az utóbbi években, tehát az 1926. évi importtal szemben 25 százalékkal gyarapodott. Fel kell tennem a kérdést, hogy időszerű és gazdaságilag indokolt, hogy a kormányzat épp most emelte fel olyan magasra a vágásfordulókat, és hogy most mindenáron és ugrásszerűen forszirozzák a faállomány ilyen módon való tőkeemelését és tartalékolását, ami persze csakis faimportunk megnövekedése árán lehetséges.

De van a kérdésnek még egy másik oldala is és ez az, hogy fel kellene vetni a kérdést, nem szükséges-e kereskedelmi mérle-

günk javítása és hazai fatermelésünk érdekében, hogy a külföldi fát vámmal sújtjuk. Előrebocsátom, hogy ezt addig akarom vitatni, míg a közep európai általános gazdasági helyzetet a jelenlegi számtalan vámharcok között tengődik. Látjuk a nagymennyiségű és óriási értékű faanyagot és ha mi, kereskedelmi mérlegünket komolyan akarjuk megjavítani, akkor szakítani kell az eddigi gyakorlattal. Mi nagyon érthető okokból mindenáron keressük a gazdasági egyezséget, de ennek meg is fizetjük az árát. Mi fizetjük a trianoni békében vállalt reparációt, fizetjük a külföldi kölcsönöknek kamatait és törlesztéseit, adózunk a külföldnek behozatali többletünk értékével. Ha ezen az úton így tovább haladunk, egynéhány év múlva tapasztaljuk, hogy pénzünk elfogyott, viszont fennállanak külföldi tartozásaink és egy esomé kötelezettségünk. Ezt az állapotot tartósan nem lehet fenntartani, hanem sürgősen meg kell változtatni. Mi megélünk, megéhetünk külföldi selyemszövet, bársony, csipke, kesztyű, selyemharisnya, illatszert, szőrme, toll, kalap, ékszer, pezsgő, likőr, külföldi húsneműek és kaliforniai gyümölcs nélkül is, mi ezeket pótolhatjuk, (*Ugy van! Ugy van!*) első sorban is takarékossgal, de pótolhatjuk hazai termeléssel és készítménnyel, (*Ugy van! Ugy van!*) még akkor is, ha egyelőre nem olyan kifogástalan az árú, mint a külföldi. Véleményem szerint 100 százalékos érték vámmal kellene sújtani a külföldi luxusekkekét és ingyencárút, de nem szabad indokolatlanul megnehezíteni a mezőgazdaság, az ipar és a néptáplálkozás segédeszközeinek behozatalát.

Igen érdekes az, hogy a csehek és az osztrákok importszükségletük dacára óriási gabonavámokat és még horribilisabb liszt- és horvámokat léptettek életbe, nem törődve azzal, hogy a néptáplálkozást ezekkel a gabonavámokkal lényegesen megdrágítják. De elérték ennek tervszerű keresztülvitelével azt, hogy importjuk nagymértékben csökkent, viszont agrártermelésük éppen úgy emelkedett. Nekünk tanulnunk kell tőlük és szakítanunk kell a faneműek vámmmentességével.

Vámoljuk el az importfát és revideáljuk kereskedelmi szerződésünket. Ha mi 20 százalékos importvámot fogunk a tűzifára, faszénre és faragott fára kivetni, akkor csökkenni fog annak importja, a vámvédelem fokozottabb belföldi termelést fog eredményezni, de meg lesz ennek még az a nagy és fontos következménye is, hogy az alárendelt és olcsóbb faneműek, mint például a rőzsefa, a forgács- és gyökérfa és a tuskó nem fognak elrothadni az erdőben, mint most, hanem fölhasználgják majd őket, ahogy felhasználják Csehországban, Németországban és mindenütt a világon, egyedül Csonka-Magyarország az, ahol ezek az értékes anyagok elrothadnak, viszont a mi közönségünk csak importált, prima hasábfával kíván fűteni és tüzelni, holott tudjuk, hogy ez a tüzelés legdrágább módja.

Azonkívül emelkednék ilyen módon belföldi szén- és tőzegtermelésünk is. Nekünk utóvégre inkább kellene hazai szénrel fűteni, mint importált hasábfával. Itt felvetem azt a kérdést, hogyha lehetséges az, hogy a sokkal gazdagabb Rajnavidéken és Belgiumban egymás mellett látjuk a barnaszénbányákat és mellettük sorban ott füstölögnek a brikettgyárak, látjuk, hogy kastélyban és lakásban egyaránt fűtenek a tojás- vagy téglaformában alakított brikettel, ahhoz való kályhában, miért éppen Csonka-Magyarországon kell prima, import hasábfával fűteni, és he kell szüntetni a borsodi barnaszénbányákat, csak azért. (*Ugy*

van! Ugy van!) mert mi ezzel nem akarunk foglalkozni és inkább drágább, importált, luxustüzelést akarunk alkalmazni.

Még magasabb, egészen 25 százalékig terjedő vámmal kell sújtani a fűrészelt áru behozatalát, amely fabehozatalunk 50 százalékát teszi ki, viszont vámmentesnek kell nyilvánítanunk a gömbölyűfát, mert azért, hogy a magas értékű fűrészelt faanyagot nem fogják importálni, hanem helyette behozzuk az olcsóbb, nyers gömbölyűfát, a fűrészelés munkadíja és a fűrészelt fa többértéke meg fog maradni az országban és hazai munkásokat fogunk tudni foglalkoztatni. A fűrészelésnél előálló anyaggal elláthatjuk belföldi építkezési szükségletünket, viszont még mindig marad ebből a prima, úgynevezett nemesített áruból az export céljaira is, míg a hulladékfát részint bányadeszkafának, részint tüzelőanyagként felhasználhatjuk. Ez egyaránt felvirágoztatná a magyar fűrészipart és a magyar erdőnevelést is, mert ha az erdőgazdák ilyen módon nagyobb bevételhez jutnak, majd szívesebben és nagyobb mértékben fogják felkarolni az erdőnevelést még ott is, ahol kevésbé értékes és silányabb mezőgazdasági ingatlanok vannak.

A gömbölyűfán kívül vámmentessé kellene tennünk a vasúti talpfát, a szőlőkarót és a kádárfát. A vasúti talpfák megdrágításával nem volna szabad drágítani a vasút üzemét, viszont a szőlőkarót és a kádárfa vámmentessége alátámasztaná a sok csapás által tönkretett bortermelet és kádáripart. A Magyar Államvasutaktól viszont azt az áldozatkészségét kellene kikötnünk, hogy a gömbölyűfa behozatalánál és az értékes fűrészelt anyag kivételénél a legalacsonyabb tarifával támogassa fapolitikánkat.

Rektorválasztás. A soproni m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola tanácsa *Boleman Géza* főiskolai rendes tanárt két tanév tartamára a főiskola rektorává választotta.

Dékánok lettek: *Solt Béla, Szoboszlav Kornél, Vági István.*

A „Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület“ vándorgyűlése. A Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület folyó évi július hó 4-én délelőtti 11 órai kezdettel tartotta meg Véssei Mihály miniszteri tanácsos-erdőigazgató, mint az Egyesület I. alelnöke, elnöklete alatt Tatabányán első vándorgyűlést, amelyen a tagok és vendégek szép számmal jelentek meg.

Véssei Mihály miniszteri tanácsos-erdőigazgató I. alelnök üdvözlővén a megjelenteket, a választmányi ülést, majd ennek befejezte után a közgyűlést megnyitja. Bejelenti, hogy az „Országos Erdészeti Egyesület“-et, valamint a soproni m. kir. „Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolá“-t Fekete Zoltán felsőházi tag, főiskolai rektor, a m. kir. „Erdészeti Kísérleti Állomás“-t pedig Róth Gyula főiskolai tanár urak képviselték.

Meleg köszönetet mond a Magyar Ált. Kőszénbánya Rt-nak, annak alelnök-vezérigazgatójának, Vida Jenő kormányfőtanácsos úrnak, valamint a Részvénytársaság tatabányai bányagazgatóságának, akik a legnagyobb készséggel lehetővé tették azt, hogy a vándorgyűlés Tatabányán megtartható volt.

Az 1928. évi február havi egyesületi közgyűlés jegyzőköny-

vének felolvasása és az egyesületet érintő fontosabb eseményeknek Barrois Andor m. kir. erdőtanácsos, egyesületi titkár részéről történt ismertetése után Fekete Zoltán felsőházi tag, főiskolai rektor tartotta meg mindvégig nagy érdeklődéssel és tetszéssel fogadott szakelőadását a „Fatermelési táblák gyakorlati alkalmazásá”-ról, mely tanulságos és mélyszántású előadásért a közgyűlés elnök indítványára jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki.

A közgyűlés bezárása után a tagok és vendégek Véssei Antal bányafelügyelő és Hoffman Henrik bányaintéző urak vezetésével megtekintették a bányatársulat villmos centráléját, majd a bánya nagyterjedelmű fatelepét, a villamos fűrésztelepet és a fatelítő berendezést, ahol a szakszerű magyarázatokat fentnevezettekén kívül Jukey Miklós gépészmérnök, majd Köck József bányafőellenőr urak tartották meg.

Ezen kirándulást a bányatársulat tisztikaszinójában kedélyes hangulat mellett társasbéd követte, mely után a vándorgyűlésen résztvettek Mayer Rezső bányafelügyelő és Kardos Kálmán uradalmi főerdőmérnök urak vezetésével a gróf Esterházy-féle tatai hitbizományi uradalmi erdőkhöz tartozó bányahidai üzemosztályát, majd pedig a bányavájakat tömítéséhez szükséges homoktermelést, szállítást s felhasználást tekintették meg, amelyen a szükséges felvilágosításokkal fentnevezett bányafelügyelő és főerdőmérnök urak szolgáltak.

Este a vándorgyűlést ugyancsak a tisztikaszinóban megtartott társasvacsora követte, amelyen a tagtársak és feleségeiken, illetve hozzátartozóikon és a vendégeken kívül a tatai bányai bányatisztviselői kaszinó tagjai is feleségeikkel nagy számban vettek részt.

A jókedvben és felkészöntőkkel fűszerezett szokott hangulatban elköltött vacsora után a késő éjjeli órákig tartó táncmulatság következett, amelyről a megjelentek ismét egy szép emlékekkel meggazdagodva távoztak el.

9. Kimutatás a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyező Egylet *alaptökéjének gyarapítására* 1928. évi június 1-től 30-ig az erdészeti társadalom részéről felajánlott és befolyt adományokról.

Beküldött adományok: Asbóth István 2, Béky Albert 2, Berényi Péter 2, Botos Géza 2, Braxatoris Zoltán 3, Burdát János 2, Cseke Lajos 1, Csernetzky Károly 1.50, Dercsényi István 2, Dimák Ödön 5, Dolenszky Károly 4, dr. Fehér Dániel 2.50, vitéz Fejes József 1, Fekete Zoltán 5, Füstös Zoltán 2, Gloser Dezső 1, Hammerschmidt Ernő 2, Haraesi Lajos 1, Héjj János István 1.50, Hohoss János 2, Kelle Artur 5, vitéz Kiss Lajos 1, Kósa Gyula 2, Kovaliczky Vladimir 3, Kovássy Kálmán 2, Ko-

váts Ernő 1, dr. Kövessi Ferenc 5, Krippel Móric 5, vitéz Krisztofó Gyula 2, Krizmanits Ferenc 2, Kuka József 2, Kutasy Viktor 1, Lesenyi Ferenc 5, Létay Gyula 2, Mayer Zoltán 1, Modrovich Ferenc 3, Nagy Jenő 2, Nagy László 5, Orbán László 1, Orosz Antal 10, Petricsek István 4, Plauder Nándor 1, Polakovics György 2, Révay Ferenc 2, Rikly István 1, Ronchetti Gáspár 10, Róth Gyula 5, Sébor János 3, Szegedy Oszkár 2, Szpiska Mihály 2, Szy Dénes 2, Takács János 2, ifj. gróf Teleky József 20, Térfi Béla 20, Terray Gyula 3, vitéz Tóth László 2, vitéz Török Béla 1, Ulreich Gyula 20, Vághó Lajos 20, Vági István 5, Velics Gyula 1, Zsák Lajos 2 pengőt.

A jelen kimutatás szerint befolyt összeg 234.50 pengő, amelyhez hozzáadva a már előzőleg kimutatott befizetések összegét, a gyűjtés eddigi eredménye 3928.28 pengő.

A Segélyző Egylet csekkszámlájának száma 57.936. Kérem azokat a kollégákat, akiknek korábban küldött eredeti csekklapunk már nem áll rendelkezésére, hogy adományait „M. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyző Egylet, Sopron” címen a fenti számú csekkszámlánkra a postahivatalokban és dohánytőzsdékben kapható *bianco* csekklapon fizessék be.

Sopron, 1928 június 30.

Széki János

főisk. tanár,

a Segélyző Egylet elnöke.

VALTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből

A magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Krajcsovits* Ferenc főerdőtanácsosnak nyugalomba helyezése alkalmából a közszolgálat terén szerzett érdemei elismeréséül a miniszteri tanácsosi címet adományozom.

Budapest, 1928 június 8.

Horthy s. k.

Mayer s. k.

Oberth Zsigmond okl. erdőmérnök családi nevét belügyminiszteri engedéllyel *Orlói*-ra változtatta át.

A gróf Pappenheim-féle uradalmak bujádi erdőhivatalához segéderdőmérnökké *Orth* Pál okl. erdőmérnök neveztetett ki.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami erdőmérnökök összesített személyzeti létszámában *Loványi* Heribert m. kir. főerdőmérnököt, *Hauszmann* Béla, *Vitézy* László és *Wehofer* Mihály erdőtanácsosi címmel felruházott főerdőmérnököket a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká, végül *Zsák* Lajos m. kir. erdőmérnököt a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökké ki-nevezte.